

«РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА»: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Хусаїнова Є.В., здобувач вищої освіти

Кузмічова О.В., здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

Забезпечення стабільного національного регіонального розвитку стає запорукою ефективного функціонування політичної системи України, яка на сьогодні держить не змінний курс на Європейський Союз. Зокрема, сучасний розвиток світової економіки свідчить, що головною рушійною силою будь-якої національної господарської системи є регіони. Варто зазначити, що в Україні протягом тривалого часу дослідженням регіональної політики приділялося досить мало уваги. Разом з тим збільшення диференціації розвитку регіонів гальмує розвиток української держави та створює загрозу національній безпеці.

Регіональна політика являється складовою частиною національної стратегії соціально-економічного розвитку, адже ефективний розвиток держави неможливий без виваженої, детально продуманої регіональної політики.

На думку О.Г. Топчієва регіональна політика - це діяльність держави, спрямована на забезпечення ефективного й комплексного соціально-економічного розвитку окремих територій країни - її регіонів. Автор зазначає, що регіональна політика має два головних вектори щодо своєї розробки та реалізації «згори», від центру, який обґрунтовує засади й принципи державної регіональної політики, і «знизу», від конкретних територій, де напрацьовують практичний досвід регіонального планування та господарювання" [1, с. 95].

Заслуговує на увагу визначення регіональної політики, дане М. Г. Чумаченко [2, с. 11], – це сфера діяльності суспільства, що реалізує інтереси держави стосовно регіонів і внутрішні інтереси власне регіонів з урахуванням природи сучасних регіональних процесів, а також цілей і завдань розвитку суспільства. Словник з регіональної політики надає нам визначення досліджуваного поняття з двох точок зору: по перше, як безпосередньо політики, яка має на меті допомогу владі, інституціям та підприємцям на визначеному локальному рівні; по-друге, як політику регіональної та місцевої влади, яка базується на місцевих можливостях та засобах. Звідси випливає дві істотні особливості регіональної політики: по-перше, предметом регіональної політики є держава, а саме центральна влада, по-друге, основною метою регіональної політики в реаліях інтеграції до Європейського Союзу є вирівнювання у регіональному розвитку [3].

Під «регіональної політикою» Д.Стеченко розуміє «сферу діяльності держави, де за допомогою законодавчих, економічних, соціальних і технологічних важелів здійснюється управління просторовим розвитком країни з метою забезпечення її єдності» [4, с.62]. М. І. Долішній дає дещо змістовніше визначення, розглядаючи регіональну політику, як систему дій і цілей, спрямованих на реалізацію державних інтересів щодо регіонів і внутрішніх інтересів регіонів, що реалізується із залученням методів, якими враховується історична, етнічна, соціальна, економічна та екологічна специфіка територій [5, с. 17]. У свою чергу Ю. Наврузов вважає, що «сучасна регіональна політика має бути визначена, як така діяльність держави, що спрямована на адміністративно-

економічну оптимізацію регіональної структури країни та відносин між центром і територіями з метою забезпечення збалансованого розвитку за рахунок максимально ефективного використання наявних внутрішніх і залучення зовнішніх ресурсів” [6].

В процесі дослідження було встановлено, що метою регіональної політики є створення умов для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів, поглиблення процесів ринкової трансформації, підвищення рівня життя населення, забезпечення гарантованих державою соціальних стандартів для кожного її громадянина. Регіональна політика є органічною складовою загальнодержавної політики. Вихідними положеннями для її формування є ступінь економічної міцності регіонів, рівень життя населення у них, політичне, екологічне, релігійне становище. При цьому стратегічними цілями регіональної політики держави є наступні: політичні - збереження унітарної (єдиної) незалежної держави, усунення умов для дезінтеграційних, сепаратистських процесів; економічні-забезпечення комплексного, збалансованого розвитку регіонів на основі реалізації їх потенціалу, зменшення соціально-економічної диференціації, прискорення ринкового реформування; соціальні - реалізація конституційних прав громадян, забезпечення необхідних умов для життя незалежно від місця проживання.

Серед основних завдань регіональної політики можна виділити: реформування структури економіки, її соціологізацію, подолання депресивного стану окремих регіонів, створення соціальної інфраструктури, згладжування соціально-економічних диспропорцій, розвиток міжрегіональних транспортних систем, вирішення проблем охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів [7].

Таким чином, можна зробити висновок, що поняття «регіональної політики» проте, що існують суттєві розбіжності у тлумаченнях змісту регіональної політики, формулюванні її мети, цілей та завдань. В цілому “регіональна політика” виходить за рамки місцевої політики і є складовою державної регіональної політики.

Інформаційні джерела:

1. Топчієв О.Г. Проблеми й перспективи сталого регіонального розвитку (у контексті державної регіональної політики) / О.Г. Топчієв, Т.М. Безверхнюк // Державна стратегія управління місцевим та регіональним розвитком: форми, методи та актуальні проблеми реалізації: Матеріали щоріч. наук.-практ. конф., 24 листопада 2004 р.: У 2 т. - Одеса: Вид-во ОРІДУ НАДУ, 2004. - Т. 2. - С.8-11.
2. Чумаченко М. Г. Регіональна політика в Україні / М. Г. Чумаченко. – Донецьк : Інститут економіки промисловості, 2003. – С. 11.
3. Словник з регіональної політики [Електронний ресурс] // Інститут регіональних та євроінтеграційних досліджень ЄвроРегіо Україна. – Режим доступу : <http://www.eru.org.ua/index.php?page=1236>.
4. Стеченко М. Д. Інноваційні форми регіонального розвитку / М. Д. Стеченко. - К. : Вища шк., 2002. - 254 с.
5. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХХІ століть: нові пріоритети / М. І. Долішній. – К. : Наукова думка, 2006. – 511 с.
6. Наврузов Ю. Регіональна політика в Україні: проблеми, принципи, перспективи / Ю. Наврузов // Управління сучасним містом. – 2001. – № 1–3 (1). – С. 41–50.
7. Горбач Л. М. Теоретичні підходи до визначення сутності регіональної політики / Горбач Л. М., Мельчук Н. М. // [Електронний ресурс] - Режим доступу <http://www.confcontact.com/2016-specproekt/gorbach.htm>